

וזריקת הדם למזבח].

ודבר זה אף שאינו מפורש בתורה, יש לו סמך, שכן בתורה נאמר, "וְשַׁחֵט אֶת בְּנֵי הַבְּקָר לִפְנֵי ה' וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" (ויקרא א' ה'), והכוונה לקבלת הדם שהיא העבודה הסמוכה לשחיטה. אלא **מתוך כך שנקראה הקבלה בלשון הולכה,** למדנו שגם הולכת הדם עבודה היא^א.

וענין זה שהקבלה היא לשון הולכה, מבואר בענין הולכת האברים למזבח, שנקראה כן, כמו שנאמר, "וְהִקְרִיבוּ אֶת הַבְּקָר וְהִקְרִיבוּ אֶת הַכֶּלֶב לְכַלּוֹמֵר יוֹלֵד לְמִזְבֵּחַ וְאַחַר כֵּן [וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ] עֲלֶיהָ הוּא אֲשֶׁה רִיחַ נִיחַח לַה'" (ויקרא א' י"ג).

ג. הטהרות

רוב דיני טהרות מפורשים בתורה היטב, ויש דיני טהרה מסוימים, שאינם מפורשים כל כך, אבל יש להם סמך בתורה.

ובכלל זה שיעור מקווה, שאינו מפורש בכתוב, אבל יש לו סמך, כמו שדרשו בבבלייתא מהכתוב בענין בעל קרי, "וְאִישׁ כִּי יִצְאֵה מִמֶּנּוּ שִׁבְתָּ זָרַע וְרָחַץ בְּמֵי־אֵת כֵּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד הָעֶרְבֹ" (ויקרא ט"ו ט"ז).

א. מתוך כך שנאמר "בְּמֵי־אֵת", למדו, שצריך שתהא הטבילה במי מקווה^ב, כלומר במים מכוונסים, ואפילו אינם מים חיים [=נובעים].

ב. מתוך כך שנאמר "כֵּל בְּשָׂרוֹ", למדו, שצריך שתהא הטבילה במים שכל גופו נכנס בהם בבת אחת, כלומר אמה על אמה ברום שלוש אמות [כמידת אדם], ושיערו חכמים מידה זו שהיא ארבעים סאה.

ד. הטהרות

רוב דיני טומאות מפורשים בתורה היטב, ויש דיני טומאה מסוימים, שאינם מפורשים כל כך, אבל יש להם סמך בתורה.

ובכלל זה שיעור בשר הבא מהשרץ שהוא מטמא כשרץ, אף על פי שאינו שלם.

בבבלייתא אמרו, שהשיעור הוא **כעדשה,** ודרשו זאת ממה שמתחילה נאמר, "אֲשֶׁה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכֹל הַשָּׂרָץ כֹּל הַנִּגְעַל בָּהֶם בְּמֵתָם וְטָמֵא עַד הָעֶרְבֹ" (ויקרא י"א ל"א), שמשמע דווקא נוגע באחד מהשרצים כולו, ולאחר מכן נאמר "וְכֹל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מִהֶם בְּמֵתָם וְטָמֵא מִכֹּל כְּלִי עֵץ אֲוֹ בְּגָד אֲוֹ עוֹר אֲוֹ שֵׁק כֹּל כְּלִי אֲשֶׁר יִעֲשֶׂה מִלֶּאֱכָה בָהֶם בְּמֵי־יָבֵא וְטָמֵא עַד הָעֶרְבֹ וְטָהַר" (ויקרא י"א ל"ב), שמשמע אף הנוגע בחלק מהשרץ. וישוּב שני הפסוקים הוא, שאמנם גם הנוגע בחלק משרץ טמא, ובלבד שיהא אותו חלק כשיעור שיש כמותו שרץ שלם. ושיערו חכמים, שהוא כעדשה, שכן החומט^ג בתחילת ברייתו כשהוא קטן ביותר, הרי הוא כעדשה.

^א לכל דבריה, ואף על גב שהיא עבודה שאפשר לבטלה, שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק, היכא דלא בטלה, עבודה היא, ומפגלן את הקרבן במחשבתה, וצריכה כהן ובגדי כהונה, ופוסל בה אונן, ויושב, וערל. [רש"י].

^ב "במים", נקודתו בפתח, משמע מים המיוחדים, לאפוקי שאובים, ומיהו, מים חיים לא צריך, מדכתיב בזב מים חיים, מכלל דשאר טמאין לאו מים חיים בעו, ומיהו במים, במים המיוחדים, במקוה, אף על פי שהן גשמים. [רש"י].

^ג אומר אני שהוא מין שרץ שקורין לימג"א [=שבלול], הגדל בקליפה ההולכת ומעגלת תמיד כל

ורבי יוסי בברי יהודה אומר, ששיעור בשר השרץ שיש בו כדי לטמא, הוא **כשיעור זנב הלטאה,** שכן מצינו, שזנב הלטאה, אחר שנחתך ממנה, מפרכס, שיש בו חיות לעצמו, ואם כן יש להחשיבו כשרץ שלם, ומעתה כל שיהיה בשר שרצים בשיעורו, הרי זה בשר מהשרץ כשיעור שרץ שלם.

ה. העריות

רוב העריות האסורות מפורשות בתורה היטב, ויש עריות מסוימות, שאינן מפורשות כל כך, אבל יש להם סמך בתורה.

ובכלל זה **בתו מאנוסתו,** שאינה מפורשת בתורה, והיא ערווה, **ולמדה מגזרה שווה,** כמו שלימד רבי יצחק בר אבדימי את רבא.

שכן בענין איסור זרע אשתו נאמר, "עֲרֹת אֲשֶׁה וּבִתָּהּ לֹא תִגְלַח אֶת בֵּת בְּנֵה וְאֶת בֵּת בִּתְּהָ לֹא תִשַׁח לְגִלּוֹת עֲרֹתֶיהָ שְׂאֵרָה הֵנָּה זְמַתָּה הוּא" (ויקרא י"ח י"ז), וכל שהיא בת אשתו בכלל האיסור בין שהיא בת אשתו מאיש אחר ובין שהיא בת אשתו וגם בתו שלו.

אבל בענין איסור זרעו שלא מאשתו, כגון זרעו מאנוסתו, נאמר, "עֲרֹת בֵּת בְּנֵךְ אֲוֹ בֵּת בְּתִיךָ לֹא תִגְלַח עֲרֹתָו כִּי עֲרֹתָו הֵנָּה" (ויקרא י"ח י"ז), לא הזכיר הכתוב אלא בתו ולא את בתו עצמה^ד.

ואף שלא נתפרש הדבר בכתוב, למד הוא בגזרה שווה, שכן בענין זרעו מאנוסתו נאמר "הֵנָּה", וכן נאמר בענין זרע אשתו "הֵנָּה", ומעתה, כשם שבזרע אשתו, אסר את הבת עצמה כמו את בת הבת, כך בזרעו מאנוסתו, אסר את הבת עצמה, כמו את בת הבת.

ועוד למדו בגזרה שווה שהעונש על האיסור הזה הוא שריפה, שכן נאמר בענין הבא על בת אשתו "זְמַתָּה", [ומאחר שבתו מאנוסתו למדה ממנה הרי זה כאילו גם בה נאמר כן], וכן נאמר בענין הבא על חמותו "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת אִמָּה זְמַתָּה הוּא בְּאֵשׁ יִשָּׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהָן וְלֹא תִהְיֶה זְמַתָּה בְּתוֹכְכֶם" (ויקרא כ"י י"ד), ומעתה, כשם שהבא על חמותו עונשו בשריפה, כך הבא על בתו עונשו שריפה.

אלו ואלו גופי תורה

נתבאר שיש הלכות שאין להם בתורה אלא רמז מועט, והרי הן כהררים התלויים בשערה. ויש הלכות שיש להם סמך גדול יותר, כגזרה שווה. ומכל מקום, אף שאלו למדות באופן הזה, ואלו למדות באופן הזה, למעשה שוות כל ההלכות בחובת קיומן, שאלו ואלו גופי תורה הן.

סליק פרק הכל הייבין

כמה שגדל, ותחילת היצור כקליפה של עדשה היא. [רש"י].

^ד ואם תאמר: קל וחומר הוא, אין מזהירין מן הדין, ואין עונשין מדין קל וחומר. דיני ממונות ומצות עשה, והלכות עבודה, ופסולי קדשים, אתה למד בקל וחומר, אבל לא אזהרות ועונשין. [רש"י].